

 Biljana Bašić

Nedavno je na funkciju predsjednika Vrhovnog suda izabran Đuro Sessa, dugogodišnji sudac i predsjednik Udruge hrvatskih sudaca, s kojim smo razgovarali o aktualnim pravosudnim temama, kao i onima koje u pravosuđu egzistiraju već desetljećima, kao što su neizbježne, a nikad realizirane reforme.

● **Dugo ste u sudstvu i dobro poznajete rad Vrhovnog suda gdje ste doneдавно bili sudac. Smatrate li da treba nešto promijeniti u načinu rada tog suda ili će postojati kontinuitet?**

U Vrhovnom sudu, osim suca člana vijeća, nisam imao nikakvu drugu dužnost. Sudovi su u biti konzervativne organizacije. Ne u političkom smislu, nego u smislu da česte reorganizacije obično ne donose ništa dobrog. Dakle, treba održati ono što je dobro i pokušati unutarnjim snagama, koje nisu velike jer su strune opterećenja već prenapregnute, pokušati pomaknuti stanje na bolje, ako to bude moguće. Više se uzdam u razumijevanje zakonodavca i izvršnu vlast da će već izrađene prijedloge zakona dati u proceduru usvajanja. Tu ponajprije mislim na Zakon o parničnom postupku koji će, ako bude usvojen, konačno postaviti Vrhovni sud u njegovu ustavnu poziciju.

● **Bavili ste se u karijeri uglavnom civilnim predmetima, a najveći zaoštaci su upravo u toj grani sudovanja. O reformama se govori gotovo 30 godina. Jesu li napravljeni kakvi ozbiljniji pomaci da broj neriješenih predmeta bude manji, pogotovo na najopterećenijem zagrebačkom Općinskom građanskom sudu, na kojemu ste svojedobno bili i predsjednik?**

Točno, od samog početka bio sam sudac u građanskoj grani sudovanja. Nažalost, presude sudaca građanske grane sudovanja nikoga ne zanimaju pa neki sada kroz medije pokušavaju omalovažiti i podmetnuti da nisam poznat po odlukama. Drugim riječima, da nisam nikad ništa konkretno radio, a samo sam na VS-u ovih osam godina sigurno donio najmanje 1300 odluka. Iako će to izgledati kao fraza, napravljeni su golemi pomaci; broj neriješenih predmeta smanjen je za tri četvrtine i individualno opterećenje sudaca brojem predmeta u radu drastično je smanjeno. Sada je glavni zadatak ostati ažuran i okončati postupke koji nedopustivo dugo traju. To nije uvijek i samo odgovornost sudaca, ali oni moraju koristiti sve što im u postojećem zakonskom okviru stoji na raspolaganju da ne dopuste odugovlačenja što je, budimo svjesni, uvijek interes barem jedne od stranaka.

● **Posljednjih mjeseci bilo je nagađanja o tome da će doći do spajanja prekršajnih s općinskim sudovima. Kakvo je vaše stajalište o tome? Naznake o spajanju općinskih i prekršajnih sudova postojale su i u izvješću o radu Vrhovnog suda vašeg prethodnika, Hrvatina za 2015. godinu, a najavio je to sada i ministar pravosuđa Bošnjaković.**

Reforma prekršajnog sudovanja dovela je do toga da suci, sredstva i službenici u nekim prekršajnim sudovima nisu iskorišteni optimalno. Spajanje je rješenje tamo gdje to neće dovesti do organizacijskih rašomona, a tamo gdje bi spaja-

nje bilo kontraproduktivno, do spajanja ne treba dolaziti. Nema nikakva praktičnog i doktrinarnog razloga da se ne primijeni taj, rekao bih, oprezno-racionalan pristup. Za to ionako već postoje presedani jer u Zagrebu postoji Općinski kazneni sud, Općinski radni sud, Općinski građanski sud, koji su već specijalizirani sudovi pa nema prepreke da u Zagrebu ili još negdje ostane i prvostupanjski specijalizirani prekršajni sud. Suci prekršajnih sudova trebali bi također biti otvoreniji prema novonastalim prilikama i otvoriti se prema novim izazovima jer sudac je sudac i mora i može svoju dužnost obnašati u svim granama sudovanja, ako je to potrebno.

● **Koliko se situacija u Zagrebu u smislu smanjenja broja predmeta popravila nakon osnivanja Općinskog suda u Novom Zagrebu?**

Nemam egzaktne podatke, ali koliko znam, sud je ažuran, ima relativno dovoljan broj sudaca i osnivanjem tog suda građani Novog Zagreba imaju priliku pravodobno dobiti traženu pravnu zaštitu.

● **Je li osnivanje Županijskog suda u Velikoj Gorici bilo potrebno i što mislite o promjeni mreže sudova općenito?**

Velika je Gorica po broju stanovnika šesti grad u RH i zato sada kada sud postoji, treba mu pomoći da ostvari svoju ulogu. Mreža sudova nije zadana jednom zauvijek, ali zadržanju u mrežu sudova treba pristupiti pažljivo jer odluka o svakom sudu ovisi o više činitelja, a jedan od najvažnijih su potrebe građana jer sudovi postoje zbog građana, kako se to sada moderno kaže u korporacijskom novogovoru korisnika usluga sudova. Dakle, tamo gdje se dovodi u pitanje pravo građana za normalan pristup sudu, sudove treba ostaviti, iako, strogo racionalno gledajući, s pozicije troškova i koristi za to nema opravdanja. Država sada nema sredstva da i spojene sudove fizički objedini, pa ako je tome tako, i spajanje po svaku cijenu nije opravdano.

● **Hoćete li se zauzimati za osnivanje Visokog kaznenog suda, koji bi, kako navode njegovi zagovaratelji, trebao pridonijeti ujednačavanju sudske prakse?**

To je stav Vrhovnog suda i Udruge hrvatskih sudaca. Do sada je bio jedinstven, a to je i moj stav i ne mislim ga mijenjati. Visoki će kazneni sud prije svega omogućiti da Vrhovni sud konačno ostvari svoju ustavnu ulogu i u kaznenoj grani sudovanja jer neće nastupati kao žalbeni (drugostupanjski) sud, nego će odluke suda drugog stupnja (Visokog kaznenog suda) ispitivati samo u povodu izvanrednih pravnih lijekova koji će tada imati pravo i puno značenje. To će ujednačavati sudske prakse, a ne nužno i primarno samo Visoki kazneni sud.

● **Protivnik ste osnivanja jednog žalbenog suda koji bi rješavao sve žalbene predmete. Zbog čega?**

Zato što to u građanskoj grani sudovanja nije ujednačavanje sudske prakse, već teror jednog mišljenja i jednog stava. Mora postojati mogućnost različitog viđenja stvari jer se samo tako dolazi do zakonitih i pravičnih pravnih stanovišta koje osigurava Vrhovni sud. Ako bi sve predmete u građanskopravnoj žal-

ĐURO SESSA

PREDSJEDNIK VRHOVNOG SUDA

Za blokade građana nije kriv Ovršni, nego tzv. Zakon o Fini

➤ Taj zakon omogućio je naplatu dužnih tražbina izravno bez intervencije suda, i to na svim poznatim računima dužnika, a meni je misterij kako političari ne vide da je Fina uzrok blokada građana

benoj fazi radio samo jedan sud, onda bi bilo teško zamisliti da bi se imalo što ujednačavati.

● **Ni sami pravni stručnjaci valjda više ne znaju koliko je bilo izmjena Ovršnog zakona. Unatoč tome, imamo više od 300.000 blokiranih građana, kojima i najnovije izmjene neće previše pomoći jer se glavnina poboljšanja odnosi na one kojima ovrhe tek prijete. Kako gledate na to?**

Izmjena je točno bilo 22, uključujući i OZ iz 2010. koji nije nikada stupio na snagu. Ovršni zakon nije uzrok blokiranima, to je tzv. Zakon o FINI, tj. zakon koji je omogućio naplatu dužnih tražbina izravno bez intervencije suda, i to na svim poznatim računima dužnika. Efikasno sredstvo, ali bez mogućnosti nijansiranja i ocjenjivanja potreba i mogućnosti dužnika. Meni ostaje misterij kako nitko, ali baš nitko od političara, javnih djelatnika i ponekog suca koji postaju u javnosti mjerilo svih pitanja, to ne vidi, pa se predlažu rješenja koja neće riješiti, u biti ne pravni, nego ponajprije političko-ekonomski problem. Također se zaboravlja da nije jednako značenje dužnika koji je uzeo kredit od nekoliko stotina tisuća

da bi gradio apartman, i onoga koji je to učinio jer nije dobio plaću pa nije platio režije. Pravo je pitanje kako tu naći rješenje i odvagnuti razlike među dužnicima, a istodobno ne zanemariti vjerovnike koji su ipak najviše oštećeni jer ne mogu ostvariti pravo na ono što je u biti njihovo.

● **Zauzimate se za donošenje novog Ovršnog zakona. U kojem bi on smjeru trebao ići?**

Svakako bi trebao biti jednostavniji i kraći.

● **Smatrate li da je bila pogreška uvođenje javnih bilježnika i odvjetnika u ovrhe? Iz Hrvatske javnobilježničke komore izašao je podatak da javni bilježnici, a njih je 300-tinjak, godišnje riješe oko 700.000 ovrha. Ne bi li to mogli, uz sadašnju uznapredovalu tehnologiju, raditi suci?**

Ako smo javne bilježnike uveli u pravni sustav kao osobe od javnog povjerenja i dali im u nadležnost donošenje rješenja o ovrhi za neoporne tražbine i ako se sustav glede učinkovitosti pokazao djelotvornim, onda ga ne treba mijenjati. S tim pitanjem ne treba miješati pitanje troškova koji mogu biti predmet rasprave, racionalizacije, pa i njihova

Sudove i suce treba rasteretiti poslova koji nisu suđenje nego administriranje, a to je i donošenje rješenja o ovrhi na temelju vjerodostojne isprave. Bilježnici ne rade samo ovršne postupke, već i mnogo više od toga, načelno mislim da su oni pridonijeli povećanju razine pravne sigurnosti u Hrvatskoj

Kada se u europskom kontekstu uspoređuje produktivnost sudaca, dakle prosječan broj riješenih predmeta po sucu, tu su naši suci u samom vrhu po kvantiteti. U tom kontekstu nemamo previše sudaca, ali treba reći da se taj broj stalno smanjuje

smanjenja. Pritom naglašavam da bi, kada bi ti postupci bili vraćeni u sudove, to također za stanke bilo povezano s troškovima, osim ako država ne bi odredila da se u tim postupcima ne plaćaju troškovi. Načelno, sudove i suce treba rasteretiti poslova koji nisu suđenja

nego administriranje, a to je i donošenje rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave. Osim toga, bilježnici ne rade samo ovršne postupke, već i mnogo više od toga i načelno mislim da su oni pridonijeli povećanju razine pravne sigurnosti u Hrvatskoj.

● **Prije dvadesetak godina, kad je problem neplaćenih dugova građana bio znatno manji nego sada, i iz Vrhovnog suda su se čule ideje da dugovanja u cijelosti ili djelomično treba otpisati, barem ona prema državnim i lokalnim tvrtkama. Kako gledate na to?**

Ne znam za to. To treba pitati vjerovnike, dakle, one koji su pružili neku uslugu, a sada bi ostali bez prava na naknadu izdataka koje su imali i prihoda na koje imaju pravo. Ako bi se vjerovnici složili, ili ako bi ih zakonodavac na to prisilio proglašavajući te dugove nepostojećim, onda u redu, ali nije na sudu da o tome odlučuje.

● **Kontinuirano postoji određena napetost između Vrhovnog i Ustavnog suda. Ustavnom sudu zamjera se da je preuzeo ulogu zadnje instance sudbene vlasti, koja po Ustavu i zakonima pripada Vrhovnom sudu. Nakon rušenja presude na Ustavnom sudu koju je donio Vrhovni sud u slučaju Sanader, te su se kritike još više pojačale. Zadije li Ustavni sud u nadležnost Vrhovnog i treba li nešto mijenjati u ovlastima? Ili je problem u nečem drugom, i u čemu?**

Određena napetost mora postojati dok je ona u sferi kreativnog. Naš pravni sustav poznaje institut ustavne tužbe i dok je tako, mora doći do različitog poimanja zaštite ustavnih prava građana između redovnih sudova i Ustavnog suda. Ako bi uvijek bilo sve jednako, tada u tom segmentu Ustavnog suda ne bi trebalo biti. Meni je zanimljivo kako do odluke u predmetu Ive Sanadera nitko nikada nije doveo u pitanje institut ustavne tužbe, iako to nije nikada bilo pitanje bez određenih ustavnopravnih kontroverzi upravo zbog ustavne uloge Vrhovnog suda kao najvišeg suda u državi. Upravo suprotno, Ustavni sud je doživljavao jedino aplauze. Dakle, ako smo prihvatili ograničenu nadležnost

U Zagrebu postoji Općinski kazneni sud, Općinski radni sud, Općinski građanski sud, koji su već specijalizirani sudovi pa nema prepreke da u Zagrebu ili još negdje ostane i prvostupanjski specijalizirani prekršajni sud

Ustavnog suda u pojedinačnim predmetima u kojima je iscrpljen redovan put pravne zaštite, moramo i poštovati njegove odluke jer one obvezuju ne samo u konkretnom predmetu, nego i u svim drugim istim situacijama kada je riječ o ustavnim jamstvima. To je moj stav i tu nema mjesta durenju i ljutnji. Ako sud i suci neće poštivati zakonom i ustavom postavljene nadležnosti, tko će to činiti.

● **Udruga hrvatskih sudaca kojoj ste do prije nekoliko mjeseci bili predsjednik, na Ustavnom sudu osporava nekoliko zakonskih odredbi koje se odnose na plaće sudaca i drugo. Protivili ste se i provjeri sudaca od strane SOA-e. Što će biti sa svim tim sad kad ste postali predsjednik Vrhovnog suda?**

Prijedlog Ustavnom sudu je u vlasti Udruge. Ako novi predsjednik UHS-a i druga tijela UHS-a promijene mišljenje, to je stvar Udruge. Ostajem pri stavu iznesenom u prijedlogu Ustavnom sudu. Problem leži u tome da kandidat za suca nema mogućnosti kontrole nalaza SOA-e, nema mogućnosti ulagati pravni lijek, a mišljenje SOA-e ima presudni značaj u postupku imenovanja suca. Kako je europski standard da svaki kandidat za suca ako nije zadovoljan odlukom o imenovanju, ima pravo

na sudsku zaštitu, to se pravo mora protezati i na sudsko ispitivanje elemenata koji su bili odlučni za odluku DSV-a. Takvo što nije predviđeno i zato je, smatram, protuustavno, kao i činjenica da suce zapravo bira SOA, a ne DSV.

● **Mogu li se pod neke norme, etičke ili kaznene, podvesti situacije kad su suci u bliskim odnosima s optuženicima protiv kojih se vode sudski procesi i s njima piju kavu i druže se u slobodno vrijeme?**

Za kaznenopravno gledište trebaju biti ispunjene određene pretpostavke koje nije primjereno da ocjenjujem. No, s etičke strane, treba reći da su suci također dijelovi društva i imaju pravo na privatnost, na prijatelje i vlastite preferencije. Ali, kada je netko toliko kontroverzan, ako svojim ponašanjem izaziva zgražanje, onda bi se suci trebali ipak povući iz takvih situacija.

O druženju sa strankama ne treba previše niti trošiti riječi.

No, često i histerija koju stvaraju mediji nema utemeljenja pa se i takvim pretjeranim kriticismom zapravo onemogućuje napredak na tom planu. Iako imamo Kodeks sudačke etike, on se malo primjenjuje i suci se njegovoj primjeni slabo ili nikako ne posvećuju, a niti institucije koje su zadužene za cjeloživotno obrazovanje sudaca tom pitanju ne posvećuju previše pozornosti. Za suce važe neka stroža pravila ponašanja, u odnosa sa strankama, ali i s kolegama, zaposlenicima, u odnosu prema medijima i uopće u javnim nastupima.

● **Kao veliki projekt najavljuje se spajanje zemljišnih knjiga i katastra. Kao sudac, kakvo je vaše mišljenje o toj ideji, koja zapravo već dugo postoji u pravnom prostoru? Što je s pravnom sigurnošću?**

Nisam u detalje upoznat sa svim elementima tog koncepta, ali dok se vlasništvo nad nekretninama stječe upisom u zemljišne knjige, to je pitanje zaštite prava vlasništva i to je pravo koje mora uživati sudsku, a ne upravnu zaštitu. Ideju ne treba ad liminem odbaciti, ali je to izvedivo jedino ako se katastar spoji na zemljišne knjige i ostane u nadležnosti sudova.

● **Za slučaj Agrokor preko Lex Agrokoru zadužen je Trgovački sud u Zagrebu. Očekujete li da bi neki krakovi tog slučaja mogli doći na rješavanje na Vrhovni sud?**

To je za sada teško odgovoriti. Ako neki predmet u vezi sa „sanacijom Agrokoru“ dođe na Vrhovni sud, onda će ga sud i rješavati

● **Imamo li previše sudaca ili su to neutemeljene tvrdnje nekih pravnih teoretičara?**

To je teza koja se često provlači uz argumentaciju usporedbe s drugim pravnim sustavima. Podatak o broju sudaca uvijek treba promatrati u odnosu prema opsegu nadležnosti sudova i prema procesnim pravilima koja uređuju postupanje sudova. Kada se u europskom kontekstu uspoređuje produktivnost sudaca, dakle prosječan broj riješenih predmeta po sucu, tu su naši suci u samom vrhu po kvantiteti. U tom kontekstu nemamo previše sudaca, ali treba reći da se taj broj stalno smanjuje. Postojeći DSV razriješio je 99 sudaca, dakle, broj sudaca se iz godine u godinu smanjuje.